

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za naše verno ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik reda manjših bratov sv. Frančiška.

Vsebina 5. zvezka.

Zaupno občevanje z Bogom. V. Pogl. Gospod se ne poteguje pregoreče za svoje veličanstvo in ni nagnjen k jezi	129
Življenje bl. Krišpina, brata lajka 1. reda sv. Frančiška, kap. družine Bl. Krišpin vertnar v Monte Rotondo	132
Sveto Rešnje Telo in njega češčenje	135
Bl. Gerard iz Vilamajhe, spoznavavec 3. reda	141
Razlaganje vodila svetovnega tretjega reda sv. Frančiška. O oblubi	142
S kitajskega misijona. (Pismo p. P. Baptista Turka.) (Dalje)	144
Z Nemškega	153
Sestanek voditeljev III. reda sv. Frančiška v Zagrebu	155
Drobtinice. Ponižnost in poterpežljivost. O ponižnost! Poterpi!	156
Zavoljo Kristusa! Živa vera. Gdo je tega kriv?	157
Skupna molitev. Velika sreča!	158
Priporočilo v molitev	158
Zahvala za vslišano molitev	159
Za kitajski misijon. Za novo cerkev sv. Elizabete	159
Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1912. Mesec maj ali veliki traven	160

V GORICI
Narodna Tiskarna
1912.

Izhaja v prostih obrokih. Stane cel tečaj (12 zvezkov): 1 K 50 h.
Naslov za naročila: „Cvetje“ frančiškanski samostan v Gorici.

Praesens effectivum.

(Dalje.)

Tudi v poročilih o literarnih (ali muzikaljnih) delih je praesens historicum doveršnih glagolov na svojem mestu, če hočemo bravcu živahno in na kratko opisati dejanje. Tako se bere v neki oceni Dickensove „Povesti o dveh mestih“: „Čez dolga leta najde deklica očeta... Po povratku v Anglijo se starcu vrne duševno zdravje... Mladenič se poroči tekom časa...“ itd. — Ali bi se delo pisatelja samega tako prav opisavalo, ni gotovo. Sicer se semtertja tako dela, n. pr.: „V uvodu nam prelagatelj oriše v kratkih potezih stališče tega romana do drugih Zolinih del, nam pojasni takratne razmere in nas seznani s historičnim ozadjem „Poloma“.“ Ali morda bi bilo mirnemu poročilu primerniše: „U vvodu nam je prelagatelj orisal stališče tega romana nasproti drugim Zolinim delam, pojasnil nam takratne razmere in seznanil nas s zgodovinskim ozadjem“. Še bolje pa, ker pisatelj to neprenehoma dela in bo delal, dokler se ohrani njegova knjiga, mislim, da bi se reklo: „U vvodu prelagatelj riše stališče tega romana nasproti drugim Z. delam, pojasnjuje takratne razmere in seznanja s zgodovinskim ozadjem „Poloma“.“ — Tako bi bilo menda prav tudi: „C. kaže, da ima publika tako zamašen nos“ itd. namestu: „C. pokaže“ — in več takega.

Zlasti se imajo namreč jemati nedoveršni glagoli, kaker uči g. Perušek, „v navodih iz knjig, kjer jih vsak čas lahko beremo: „Cicero pravi, ne reče ali pove. Ksenofont pripoveduje, ne pa pove. Cezar opisuje jasno dogodke, ne pa opiše.“

Tukaj sva torej z gospodom profesorjem ene misli, dasi ravno se meni ne zdi, da bi bila vsake napake v tem oziru nemščina kriva. Tako bi se n. pr. v povesti prav reklo: „Ti si moja zgodnja Danica, na katero zaupam“, vsklikne navdušeno sv. Tomaž iz Vilanove“. V knjižici, kjer se besede sv. Tomaža Vilanovskega le citirajo, pa bi imelo stati namestu „vsklikne“: kliče, ali vsklika. To mora čutiti, kedor ima za take razločke nepokvarjen čut Ali vsaki ga nima, in tudi kedor ga ima, se lahko da premotiti, ker mu nihče ni povedal, da more biti v enem primeru prav, kar je v drugem napak.

Sicer pa tudi nedoveršni glagoli nikaker niso gotova pomoč zoper germanizme in druge gerde izme. „Neki liberalni listič“, tako se je bralo pred nekaj časom nekje, „je pred nekaterimi dnevi objavil dopis, katerega ponatiskujemo dobesedno“. — Ali tedaj, ko se je to bralo, niso več ponatiskovali tistega dopisa, je bil že ponatisnjen; „ponatiskujemo“ je

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

XXIX. tečaj

V Gorici, 1912.

5. zvezek.

Zaupno občevanje z Bogom.

P. A. M.

V. Poglavlje.

Gospod se ne poteguje pregoreče za svoje veličastvo
in ni nagnjen k jezi.

Sv. Klemen Aleksandrijski pripoveduje o ljudstvih, ki Boga po svoji podobi slikajo in pa svoji kožni barvi s črnim ali zagorelim obrazom upodabljajo; zraven pa pravi, da so veliko bolj nespametni tisti, ki Bogu svoje nagone, svoja nagnenja, svoje navade pripisujejo. Resnično je sicer, da je človek Bogu v nečem podoben; toda on mu nikaker ni v vsem podoben. Razloček je tako velik, da smemo, mesto misliti, da Bog misli in dela kaker ljudje, naravnost reči, da misli in dela popolnoma drugače.

Iz napačne predstave o bistvu božjem, ki mu ni enacega in ki se ne da posnemati, izvirajo mnoge zmote, ki so zelo nasprotne oni otroški prostosti in onemu sladkemu zaupanju, ki nam je tako koristno in Bogu tako všeč.

Pred vsem se motijo tisti, ki si vmišljajo, da Bog enako posvetnim vladarjem vedno na to misli, da bi v veljavi ohranil

svojo čast in dostojanstvo. Govore, da morajo posvetni vladarji, ako hočejo ohraniti veljavo, skrbeti za to, da se jih podložni boje; ravno tako mora tudi kralj kraljev in najvišji Gospod, pred čiger obličjem so vse stvari, kaker bi ne bile, deržati te stvari v strahu; ker je neskončno njegovo veličastvo, more on le angeljem in svetnikom v nebesih dovoliti, da zaupno ž njim občujejo, mi revni zemeljski červički pa se smemo le z največjo ponižnostjo in podložnostjo in sè svetim strahom njemu približati, kaker to tirja razloček mej našo revščino in njegovim neskončnim veličastvom.

Ni potrebno, da bi to napačno mnenje pobijali, ker smo že dokazali, da Bogu ni nič bolj zoperno, kot ona baharija in ona zunanja bliščoba, katero mu mnogi pripisujejo. Slišali smo, kako se ta nebeški kralj k vsem stvarjem ponižuje, koliko raje on vidi, da ga njegovi služabniki ljubijo, kaker pa, da se ga boje, in kako on tudi zadnjemu izmej njih dovoli, da se mu se zaupanjem kaker njegov otrok približa, kratko, kako resnične so besede sv. Bernarda in sv. Krizologa, da »se tisti, ki je Gospod, kaže kot ženin in da hoče bolj z ljubeznijo, ko z močjo vladati.« Naj nam to nekoliko pojasni zelo lepa opazka sv. Terezije v njeni knjigi »Misli o ljubezni božji«, ki se nanaša na neketere ljudi, ki se spotikajo nad čustvi ljubezni, kaker jo popisuje Salomon v Visoki pesmi. Ta velika svetnica naj prej pripoveduje, kako je pri pridigi nekega redovnika, ki je navedel nekaj mest iz omenjene knjige, nastal mej poslušavci velik smeh, in dodaja, da je bil vzrok tega pohujšljivega smeha le ta, ker oni ljudje niso dosti premislili dokazov neskončne ljubezni, ki nam jih je Bog dal s tem, da je za nas na križu vmerl in se nam dal samega sebe v hrano v sv. obhajilu. Zakaj, kedor te dokaze prav razume, bo tudi spoznal, da so oni nežni izrazi v sv. pismu še mnogo preslabi, da bi nam popolnoma popisali vso gorečnost božje ljubezni, ker se resnično popisati ne da. »Iz tega sklepam,« pravi sv. Terezija, »da se vam ni treba čuditi nad ljubeznivimi in nežnimi besedami, s katerimi Bog v sv. pismu dušo nagovarja. Nad čimer se jaz čudim, kar me vso iz sebe spravi, je to, da vidim, kako prekose djanja, s katerimi nam Jezus dokazuje svojo ljubezen do nas, vse še tako goreče izraze, s katerimi se nam popisuje njegova ljubezen. O božji Zveličar, čemu občudujemo sv. pismo? Tvoja dela so veliko bolj občudovanja vredna: ali ne uživamo tvojega mesa v najsvetejšem zakramentu?«

Motijo se tisti, ki neketere prispodobе v sv. pismu o jezi božji po čerki jemljejo in si Boga predstavljajo ko groznega vladarja, z žarečimi očmi, ki ima vedno le očitania in žuganja v ustih in strele v rokah. Nasledек tega je, da nima misel nanj zanjе nič prijetnega v sebi in da se jim kerči serce, keder se mu približajo. Tresejo se celo, ako jim tudi vest nič ne očita in ni-
najo vzroka, bati se njegove jeze. Godi se jim, kaker prijatelom in sinovom razjarjenega gospodarja, ki se molče vmaknejo, ker menijo, da zdaj ni pripraven trenotek, da bi ga nagovorili.

Taki kristijani govore: Nismo si v svesti smertnega greha, toda Bog je razdražen zaradi mnogih pregreh na svetu; on hoče te in one ljudi pogubiti, da se zmaščuje nad njimi; kako se mu moremo mirno približati in kako bi mogli s takim veličastvom zaupno občevati?

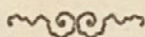
Prav sodite, ako je Bog res tak, kaker pravite; pa jaz terdim, da je taka predstava o Bogu ravno napačna, kaker je nevredna tako dobrega učenika, in nihče, ki je dobro podučen, ne bo kaj tacega terdil.

Vsaketeri izmeј nas mora imeti tak pojem o Bogu za napačen in ga mora iz serca pregnati. Prepričani moramo biti, da najvišji Gospod vseh stvari ne postane razburjen zavoljo hudobij svojih podložnih, da, keder on grozi ali kaznuje, tega ne stori strastno kaker ljudje delajo, temuč mirno in iz same ljubezni za dobro. On stori, kaker postave, ketere po izreku Ciceronovem, keder hudodelca obsodijo in kazen izrečejo, to store ne iz jeze temuč iz pravičnosti. Ako si hočemo Boga prav predstavljati, mislimo si ga kot bitje, ki ne pozna človeških strasti, ki si ne da vzeti miru in katero pri vseh njegovih sodbah vodi le njegova pravičnost. Zato pravi pri preroku: »Ne bom storil po serdu svoje jeze ... ker Bog sem jaz in ne človek.« Oz. 11. 11, 9. Ko sv. Janez v skrivnem razodevenju govori o njegovem tronu, od koder švigajo bliski in grom izhaja, nam ga kaže ob enem obdanega od mavrice, podobe prijaznosti. Brez dvojbe nas je hotel apostelj s tem podučiti, da keder nam Bog kaj očita, keder nam žuga ali pušice svoje pravičnosti na nas meče, se to vse zgodi, ne da bi kaj motilo njegov nespremenljivi mir. Nič redkega in nič posebnega občudovanja vrednega ni, da sodnik mirno in brez vsake strasti naloži po postavi kazen krivemu, pa naj bi bil ta tudi njegov prijatelj: »Prijatelj« pravi »obsojam te, ker tako zapoveduje postava, ki me veže. Ke bi vprašal

svoje serce za svet, bi te pač raji oprostil ko obsodil, ker pa splošna pravičnost drugače tirja, ne zameri, da se po njej ravnaj, in verjemi, da te ne obsojam jaz, temuč ona, in da si si sê svojo hudobijo sam nakopal to nesrečo.«

Ta zgled nam pojasni, kako se vjema nespremenljiva božja prizanesljivost in krotkost z izverševanjem ostre pravičnosti. Ta ostrost ni ne jeza ne sovraštvo, in ako jo tako imenujemo, je vzrok ta, ker ljudje navadno gnani od teh strasti kaznujejo.

V tem nepravem, prenesenem pomenu, pravi sv. Avguštin, moramo razlagati mesta svetega pisma, ki imenujejo maščevanje božje serd in jezo. Le v tem pomenu moramo razumeti sovraštvo, katero David Bogu pripisuje, ko pravi: »Sovražiš vse, ki hudo delajo.« Ps. 5, 7. Dokaz zato najdemo v knjigi modrosti: »Ljubiš vse, kar je, in nič tega ne sovražiš, kar si vstvaril.« Modr. II. 25. Bog tedaj kaznuje grešnike, kaznuje kaker ljudje, keder so razserjeni ali ko keterega sovražijo; toda Bog tega ne stori iz strasti kaker ljudje, temuč iz ljubezni do dobrega.

Življenje bl. Krišpina,

brata lajika 1. reda sv. Frančiška, kap. družine.

P. S. Z.

Bl. Krišpin, vertnar v Monte Rotondo.

V času bl. Krišpina še ni bilo železnic. V naši Avstriji je tekla prva trinajst let pred njegovo smertjo, v Italiji še le dve leti pozneje t. j. l. 1839. Ker je bilo potovanje težavno in počasno, zato se pri prestavah iz enega v drugi samostan bratje niso mogli hitro zbrati.

Br. Krišpin je prišel prvi izmeje vseh v Monte Rotondo. Tam je bil takrat samo en brat lajik, ki ga je pa starost tlačila, ni bil za delo. Vsa dela bratov lajikov je moral br. Krišpin opravljati cel mesec sam. Za vertnarja, za kuharja, za vratarja, za miloščinarja, za pometavca in za ministranta je bil. Njegova velika gorečnost je vse težave premagala. Pogosto je zaklical: »Nebesa niso za lenuhe! Nebesa niso za lenuhe!«

Naj težavniše je bilo nabirati miloščino, to je živež za vsaki dan, ker ni poznal dobrotnikov samostana in mu je bil tudi kralj

popolnoma nepoznan. Pomagal si je s tem, da je hodil od hiše do hiše, od vrat do vrat, naj je pri tem naletel na prijatela ali nasprotnika. Njegova ponižnost je krotko sprejela terdo besedo in premagala najhujše nsprotnike.

Neka družina tistega mesta je tožila kapucine radi meje v vinogradu. Br. Krišpin za to tožbo ni vedel. Ko pride do hiše tožnikov, poterka tudi na njegova vrata in prosi miloščine. Njegovo ljubeznivo obnašanje in ponižna prošnja premagata nasprotnika. Nobene terde besede ne reče, ampak obdari kapucina, ga povabi, naj le še pride, če bo kaj potreboval, čez nekaj dni se mirno poravna s samostanom in odstopi od tožbe.

Kljub obilnega dela pa br. Krišpin tudi v tem času ni opuščal svojih navadnih pobožnosti in spokornih del. Eden sobratov mu svetuje, naj bo bolj prizanesljiv do samega sebe, pa dobi za odgovor: »Bog, sveta Devica in sv. oče Frančišek mi dajejo več zdravja, kaker zaslužim. Zato pa tudi hočejo, da se ne v strašim nobenega truda in pokoro delam za svoje grehe«. Neki drugikrat je pri občni priložnosti odgovoril: »Jaz sem najslabši med sobrati; zato mi gredo zadnja in najtežja dela, ker se moram bolj ostro pokoriti, ko drugi«.

V teku enega meseca so prišli vsi za Monte Rotondo določeni bratje na svoje mesto. Vsak je prevzel svojo službo; br. Krišpinu so izročili vertnarstvo. Sedaj je bila njegova prva skerb postaviti malo kapelico Materi božji. Izbral je za to najbolj samotni in miren prostor. Zabil je v zemljo nekaj kolov; ob njih je zasadil in zgoraj priterdil nekaj vej in to ubožno utico je imenoval Marijino kapelico. Kaker je v Toljfi in Aljbanu ko kuhar imel v kuhinji Marijin aljtar, tako je sedaj ko vertnar imel Marijin kip v tej utici. Tukaj je počival v prostem času, tukaj pogosto molil in zbiral svoje dušne in telesne moči. Bratje so bili te misli, da mora najmanjši vihar to tako za silo zbito in povezano utico podreti, pa br. Krišpin jih odločno zaverne: »Prej se bo poderla gora Orest, ko hiša tiste, ki vlada nad viharji in vetri, na nebu in na zemlji«. Nekaj dni na to se je res vzdignil vihar in ruval velika drevesa, Krišpinova kapelica je pa ostala nepoškodovana.

Vsako jutro je br. Krišpin svoje delo daroval Mariji, jo prosil blagoslova in pridno delal tešče do poldne. Kaker je sv. Frančišek vse stvari vabil, naj častijo in hvalijo Stvarnika, tako je želel tudi ta njegov sin, da bi vsi hvalili nebeško gospo. Najlepše

cvetlice, ki jih je vzgojil, je prinašal v njeno kapelico. Da bi privabil ptice, nji v čast prepevat, je potresal okrog kapelice drobtine in zernje. In ko so okoli ptiči veselo prepevali, je on pokleknil in molil, kaker bi tekmoval ž njimi v hvali nebeške kraljice.

To skrito življenje samostanskega vertnarja pa br. Krišpina ni oviralo skazovati ljubezen tudi bližnjemu. S predstojnikovim dovoljenjem je vsaki dan prinesel v kuhinjo velik jerbas zelenjave za ubožce; na Marijine praznike je donášal pa še več in najboljše verste.

Neki samostanski hlapec je padel, ko so popravljali cerkev, z obloka na aljtar in odtam na tla. Vsi so mislili, da je njegovo življenje pri kraju; hiteli so zato, da bi ga prevedeli sê zakramenti za vmirajoče. Brat Krišpin pa pogladi mladeniča z roko in pravi: »Le pogum, predragi! Zaupaj na Boga in na njegovo sveto mater; čez dva dni boš lahko vstal«. Potem se vsede poleg njegove postelje, ga tolaži in ostane pri njem celo noč, ter mu streže in moli zanj. Drugo jutro daruje za bolnika sv. obhajilo in opravi zelo ostro pokoro. Čez dva dni je mladenič res popolnoma zdrav vstal in se zahvalil br. Krišpinu za pomoč. Ta mu pa pravi: »Če hočeš še kedaj tako visoko skakati, se moraš preje učiti. Zdaj pa pojdi k Mariji in zahvali se ji za ozdravljenje«.

V tistem času so v Bračanu skoraj vsi v samostanu zboleli na merzlici. P. provincijalj je bil v zadregi, koga naj pošlje tja bolnikom streč. Ko izve za to br. Krišpin, se berž sam ponudi. Predstojnik ga opomni, da je ta služba zelo težka in tudi nevarna, ker je kraj nezdrav, zato da ga noče nagovarjati ali ga celo siliti. Če gre prostovoljno tja, sme iti, pa ve naj, da se izpostavi smertni nevarnosti. Br. Krišpin ponižno odgovori: »Ko sem postal kapucin, sem pustil svojo voljo v Viterbu. Zato se sam ne morem odločiti, ampak prosim, da mi ukažete. Pokorščino sem obljubil in to, kar sem Bogu obljubil, mu hočem dati, če moram vmreti«. P. provincijalj je nato zares poslal br. Krišpina v Bračan, kjer je ta zê vso ljubeznijo stregel bolnim bratom, zanje molil in se pokoril in nazadnje dosegel milost, da so vsi ozdraveli. Meseca oktobra se je vernil nazaj v svoj samostan Monte Rotondo.

Pozneje so ga v enaki sili poslali še v dva druga samostana. Br. Krišpin je slúšal z istim veseljem, rabil je enaka sredstva ter dosegel enak vspeli, kaker v Bračanu. Od tega časa so vsi pred-

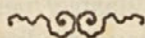
stojniki v takih priložnostih prosili za br. Krišpina. In rad je šel, kamerkoli so ga poslali, in povsod je dajal zgled popolnega redovnika in svete veselosti. Občudovali so ga, kako je z neko notranjo radostjo, ki se je nehote razodevala tudi na zunan, opravljal najtežja in najbolj zoperna dela. Ker mu je bila pokorščina sladka in prijetna, se mu nič ni zdelo pretežavno. Pogosto je rekel sobratom: »Redovnik brez pokorščine je telo brez duše, popolnoma nepotreben ud samostana«.

Te natančne, splošne in vesele pokorščine se je pa učil v šoli Jezusa Kristusa, o katerem je pisano: »Kristus je bil za nas pokoren notri do smrti«. Zato je rekel brat Krišpin, ko mu je neki sobrat prigovarjal, naj se nikar tako nevsmiljeno ne biča: »Kaj? Jezus, sin večnega Očeta, sin preblažene Device je bil pokoren do smrti na križu, jaz červ, jaz ubogi grešnik, najslabši mej ljudmi, naj bi ne imel poguma serčno in ponižno se podvreči svojim višjim! Če to premišljujem, bi najraje svoje telo na kosce raztergal«.

Pri vsi ti veliki ostrosti je bil pa br. Krišpin zelo ljubezniv in vesel. Saj je dobro vedel, da terdo in napeto obnašanje ni še svetost. Ta dela človeka veselega in zadovoljnega, zato so svetniki veseli in ljubeznivi v občeivanju. Sv. Frančišek Saleški pravi: »Svetnik, ki je žalosten, je žalosten svetnik«.

Ker je bil br. Krišpin vedno vesel, v vsem do skrajne natančnosti poslušen, do sobratov ljubezniv in postrežljiv, v obnašanju priprost in ponižen, v pobožnosti goreč, so bili samostanski predstojniki kaker vsa družina veseli, kjer so ga smeli imeti mej sabo.

Nekako dve leti je bil v Monte Rotondo; na to je bil l. 1702. prestavljen v Orviet.

Svelo Rešnje Telo in njega češčenje.

„Razdelil je, dal ubogim“. Ps. 111, 9.

Ko se imajo stariši ločiti s tega sveta, se jim navadno vzbujaja vprašanje: Kaj bo z otroci? ali se bodo po njihovi smerti dobro obnašali, ali bodo znali prav skrbeti za svojo časno in večno srečo? ali bodo ostali zvesti Bogu in njegovi cerkvi?

Taka vprašanja jih tolikanj napolnjujejo sè skerbjo in žalostjo, da ne morejo mirno v Gospodu zaspati. Celo življenje so delali za svoje otroke; noč in dan jim ljubezen ni dala pokoja — in zdaj, ko se bližajo koncu, je zrastle še više. Z odpertimi rokami in radodarnim srcem izročajo svojim ljubim vse, kar imajo, — le nekaj ne: samih sebe jim ne morejo dati.

Tako bi tudi prijatelj, ko se na smertni postelji poslavlja od ljubega prijatelja, rad izlil vso ljubezen, ki jo zmore, v njegovo serce. Vse mu je na ponudbo, kar si hoče izbrati od njegovega premoženja. Ginjen mu stiska roko v slovo z besedami popolne vdanosti. Še en pogled, še zadnji pozdrav — in prijatelj ni več mej živimi. Oni pa, keterega je ljubil, stoji potert pri njegovem mertvem truplu v bridkih solzah. Kako to? Saj mu je vendar dovolj ostalo: vse premoženje prijatelovo! Vse! — le prijatelja ni več. On, ki mu je vse dal, samega sebe je vzel seboj.

Tako dobri stariši, tako dobri prijatelji!

Nas vseh najboljši prijatelj, Jezus Kristus, je pa drugači ravnal. On nam ni zapustil zlata in srebra in nikakeršnega svetnega bogastva, zapustil pa nam je samega sebe v zakramentu svojega svetega Rešnjega Telesa. Kaj boljšega si na tem svetu še misliti ne moremo. Ni ga večega zaklada, kaker je zaklad, v naših cerkvah skrit pod podobo posvečenega kruha; ta zaklad je središče vsega našega duhovnega, cerkvenega življenja.

Ali svoj največji zaklad vsakedo rad skriva pred tujci in sovražniki, ki bi mu ga lahko vgrabili, poškodili ali oskrunili. Tudi katoliška cerkev je, zlasti v prvih časih, skozi nekaj stoletij skerbno skrivala ta svoj najdražji zaklad. Pervi kristijani so sicer pri vsaki sveti maši ob enem z mašnikom prejemale sveto obhajilo, sv. Rešnje Telo in Kri našega Gospoda Jezusa Kristusa. Ali drugim ljudem niso smeli o teh skrivnostih nič povedati, celo tistim ne, ki so se že učili resnice katoliške vere in so imeli v kratkem kerščeniti biti. To so bili tako imenovani katehumeni, ki so smeli tudi pri maši biti le do darovanja in niso izvedeli, kaj se potem godi. Še le ko so čez eno, dve, tri, ali še več let, naučivši se vero in Gospodovo molitev, prejeli zakrament sv. kersta, še le potem se jim je razložila tudi skrivnost

presv. Rešnjega Telesa in Kervi Kristusove, potem še le so smeli torej tudi oni nadalje pristopati ko kristijani k sv. obhajilu. Pa še potem jim je ostala podoba sv. Rešnjega Telesa in sv. Kervi nekaj skrivnostnega, ker se jim ni kazala razen pri sv. maši pri malem povzdignjenju pred očenašem (veliko povzdigovanje se je vpeljalo šele v 11. stoletju) in ko so sami prejeli sv. obhajilo.

Da so imeli že prvi kristijani presv. Rešnje Telo pod podobo kruha tudi shranjeno, da se je moglo nositi bolnikom na dom, to je očitno in zgodovinsko dokazano. Ob času preganjanja se je vernim celo domov dajalo, da v stiskah, ko se sveta maša ni mogla pogostoma opravljati, v svojih britkostih niso ostali brez te najslajše tolažbe. Podobno se je dajalo puščavnikom v njih puščave, popotnikom na pot, celo merličem v grob, kar pa so pozneje cerkveni zbori prepovedali. V cerkvah je bilo shranjeno v starih časih v posodi, ki je imela podobo goloba, ki pomeni sv. Duha, in je bila ali sreberna ali zlata in z dragimi kameni okrašena. Visela je nad altarjem izpod tako imenovanega baldahina ali ciborija. Nekod je imela posoda za presv. Rešnje Telo tudi podobo stolpa in pozneje podobo hišice iz marmora, vzdane v severno cerkveno steno. Od 16. stoletja nadalje je prišel v navado sedanji tabernakelj, ki ima stati na altariju, v škofijskih cerkvah stranskem, v drugih glavnem.

Iz povedanega je očitno, da se je presv. Rešnje Telo v starih časih hranilo in častilo, vendar se nalašč v ta namen ni vernim v pogled izpostavljalo. Pred vpeljanjem praznika presv. Rešnjega Telesa (l. 1264) ni bilo v navadi presv. Rešnje Telo ljudstvu očitno kazati, da bi ga molilo. Kdaj je prišlo izpostavljanje v navado, se ne da za gotovo povedati, najberž še le nekako v začetku 14. stoletja, ko se je za praznik presv. Rešnjega Telesa presv. Telo začelo v procesiji nositi. Iz 14. stoletja so tudi najstariše monštrance (vasa monstrantia, ostensoria), ki so se ohranile do današnjega dne.

Po različnih potrebah časa in ljudi je torej katoliška cerkev v raznih stoletjih različno ravnala s sv. Rešnjim telesom. Pervotno se je skoraj najbolj gledalo na to, da se ne izpostavi zaničevanju in oskrunjenju nevernih ali v veri še ne vterjenih kristjanov. Nadalje se je bolj mislilo na ljubezen in korist, ki jo imajo imeti verni od presvetega Rešnjega Telesa. Na posled se dandanašnji prav posebno poudarja dolžnost očitnega

češčenja in spoznanja vere v čeznatorno, skrivnostno, pa resnično in bistveno pričujočnost Kristusovo pod podobo posvečenega natornega kruha (in vina).

To očitno češčenje je zlasti rastlo in do današnjega dne raste, odkar je na povelje papeža Urbana IV. sv. Tomaž Akvinski ziožil prelepe cerkvene molitve in pesmi za praznik sv. Rešnjega Telesa in odkar se je pod papežem Janezom XXII. začela vsakoletna bogonosna (teoforična) procesija, ki se po vseh katoliških deželah, zlasti pa v naši Avstriji, obhaja sè vso mogočo slovesnostjo.

V 16. stoletju se je začela pobožnost 40 urne molitve pred izpostavljenim Najsvetejšim, ki se tudi še dandanašnji vedno dalje širi po katoliškem svetu, če prav se navadno število ur skrajšuje na 12, ali tudi le 6.

Prav poseben način očitnega češčenja presv. Rešnjega Telesa v našem času pa so veliki svetovni evharistični shodi. O njih berž kaj več. Tukaj moramo poudariti le še, kako je pri vsem tem sv. katoliška cerkev od svojega prvega začetka skozi vse čase nadalje imela največo skerb za to, da je najsvetejšemu Zakramentu dostojno prebivališče pripravila v sencih svojih vernih. Ni jih le spodbujala k večkratnemu sv. obhajilu, se vso skerbjo je tudi učila, kako imajo živeti, da jim bo mogoče z veselim srcem prejemati nebeški kruh.

Kolikokrat naj verni prejemajo sv. obhajilo, o tem v začetku ni bilo zapovedi, ker ni bila potrebna. Ali ščasoma se je gorečnost ohladila, tako da so mnogi prejemali svete zakramente le še trikrat v letu, namreč o božiču, o veliki noči in o binkošti. Mnogi so se celo tako ohladili, da jih po več let ni bilo videti pri sv. obhajilu. Zato je bila cerkev primorana dati določno zapoved. Na vesoljnem cerkvenem zboru, ki je bil leta 1215. v Rimu, jo je res dala. Ta zapoved veli vsem katoliškim kristijanom dovolj razvite pameti, da imajo prejeti sv. obhajilo vsaj enkrat v letu in sicer o velikonočnem času. Pa Cerkev seveda želi, da bi dobri kristjani storili še kaj več, ali celo veliko več. To se nam je v zadnjih letih z najvišjega mesta večkrat s prav določnimi besedami povedalo. Sedanji sveti oče Pij X. so namreč izdali več določeb o sv. obhajilu. Tako že leta 1905. o vsakdanjem sv. obhajilu. Naslednje leto o pogostem obhajilu otrok. To je bilo 15. septembra. — 7. decembra istega leta je izšel odlok o sv. obhajilu bolnikov. Dne 10. aprila 1907 izdano

pismo priporoča škofom tridnevnicu na čast sv. Rešnjemu Telesu. Hitro za tem, že 8. maja istega leta, je izišla določba o sv. obhajilu v zasebnih kapelah. Tri leta pozneje, namreč 8. avgusta 1910, pa prevažni odlok o prvem sv. obhajilu otrok. — Še le pred kratkim, 4. januarija letošnjega leta se je objavilo pismo, s katerim je bila pobožna družba za prvo sv. obhajilo pri sv. Klavdiju v Rimu povzdignjena v prvo tako družbo s pravico pridružiti si vse družbe te verste po vsem katoliškem svetu.

O vseh teh papeževih določbah smo se namenili letos kaj malega spregovoriti. Upamo, da bo to našim bralcem všeč, zlasti letos, ko se pripravlja v našem cesarskem mestu, na Dunaju, mejnarodni shod, ki ima namen na vso moč pospeševati češčenje sv. Rešnjega Telesa v naši domovini in po celém svetu.

Taki shodi se imenujejo evharistični*) in imajo svoj začetek na Francoskem. Do zdaj jih je bilo že 22, lepo število, zlasti če pomislimo, da je bil prvi še le i. 1881. Bili so po največjih in najznamenitishih mestih sveta, kaker v Parizu, Londonu, Rimu, Jeruzalemu, lanski v Madridu, glavnem mestu Španske. Vsi so se dobro obnesli, najbolj veličasten je pa bil do zdaj menda londonski.

Ali naj dunajski za njim zaostane? To se pač nikaker ne sme zgoditi. Res je sicer, da se Dunaj glede velikosti komaj od daleč da primerjati z Londonom; ali nikar ne pozabimo, da stoji London v nekatoliški deželi in ima mej svojimi milijoni prebivalcev primeroma le majhino število katoliških kristijanov. Dunaj pa je katoliško mesto, obdano od katoliških narodov, ki jih vlada katoliški cesar. Po pravici smemo torej pričakovati, da bo dunajski shod nad vse veličasten.

Presvitli cesar Franc Jožef je sprejel pokroviteljstvo ali zaščitništvo shoda; predsednik mu pa bo, ko poslanec papežev, eden izmej rimskih kardinalov. Če tudi bo shod še le septembra meseca, vender se že zdaj delajo na Dunaju velike priprave; verše se posvetovanja, pridno se spodbuja ali agitira na vse strani. Kaker poročajo časniki, se je za agitacijo mej ženstvom sestavil poseben odbor, ki je razdeljen na 6 oddelkov. Predsednica tega odbora je nadvojvodinja Marija Anuncijata; pred-

*) Gerška beseda „evharistija“ pomeni namreč pri cerkvenih pisavcih presveto Rešnje Telo.

sednice posameznih oddelkov pa so tudi nadvojvodinje, mejnimi soprogi obeh prestolonalednikov, nadvojvodinja Cita in vojvodinja Hohenberg. Cesar je obljubil dunajskemu nadškofu kardinalu Naglu, da se bo tudi osebno vdeležil procesije z Najsvetejšim, s katero se bo shod končal. Pri tej procesiji bodo nastopili avstrijski narodi v svojih narodnih nošah, kar bo lepoto slovesnosti gotovo močno poviševalo. Obeta se tudi obilna vdeležba od drugod, celo z Angleškega in Francoskega.

Tudi na našem Slovenskem se delajo priprave. Naš prevzvišeni knez nadškof goriški vneto govore v svojem zadnjem pastirskem listu o tem mejnarodnem shodu in spodbujajo verne k obilni vdeležbi, pa tudi h molitvi, da bi se vse srečno zveršilo. Tudi so že ustanovili poseben odbor, ki bo skrbel za vozne in vstopne listke, za stanovanja na Dunaju, za pevce, govornike, zastave in bandera, za posebna znamenja tistim, ki se bodo shoda vdeležili, za narodne noše in sploh za vse, kar bo treba.

Pripravljalni odbor se je ustanovil tudi za ljubljansko škofijo, ravno tako za lavantinsko. Obema sta predsednika knezoškofa, ki sta izdala tudi posebne okrožnice o najsvetejšem Zakramentu; lavantinski celo tri, katerih dve govorite o namerjavanem evharističnem shodu. Naj omenimo mimogrede, da se je sprožila misel obhajati na Dunaju mejnarodni evharistični shod v Marijinem Celju na Štajerskem, kjer je bil l. 1908. evharistični shod duhovnikov. Kaker poroča »Voditelj«, je prevzvišeni knezoškof lavantinski to misel spravil pred škofovski odbor in v škofovske konference ter jo ondi vspešno zagovarjal.

Mi naših bravecev nismo mogli spodbujati na evharistične shode, ki so se obhajali daleč zunaj Avstrije; ali na tega na Dunaju bo mnogim lahko iti brez prevelikih stroškov. Dunaj ni tako daleč, da bi se bilo treba poti preveč bati. Želeti je torej, da bi bil naš narod na shodu častno zastopan in da bi tudi naših tretjerednikov ne manjkalo. Le naj se pokažejo pri dunajski procesiji pisane noše vseh avstrijskih narodov, pa tudi skromna noša tretjega reda naj ne manjka, mej barvami veselja naj ne manjka barva pokore.

Na delo torej pred vsemi naši voditelji tretjega reda, ki naj na shodih podučujejo brate in sestre o velikem pomenu evharističnega shoda ter jih zanj vnemajo in pripravljajo. Dobro bi bilo, ke bi se sestavil v ta namen poseben tretjeredniški odbor,

ki bi vodil vso to reč. Vemo sicer, da se bo tudi tako marisketeri slovenski tretjerednik dunajskega shoda vdeležil, pa za tretji red bi bilo prav in lepo, ke bi nastopil skupno in očitno, ne skrit mej drugim ljudstvom. Naj bo tudi v češčenju sv. Rešenjega Telesa v zgled ostalim vernim.

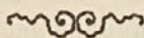
Sploh pa Bog daj, da bi se evharistični dunajski shod koliker mogoče sijajno obhajal, in da bi bili dnevi od 12. do 15. septembra, dnevi blagoslova za vso Avstrijo, za ves katoliški svet. Bog daj, da bi se vresničilo, kar napovedujejo naš prevzvišeni knez nadškof v že omenjenem pastirskem listu, izdanem 28. januarija 1912 v Gorici, ko pravijo:

»Svet bo tedaj videl in se čudil, koliko vere in pobožnosti je v naših narodih in kakega verskega navdušenja smo zmožni. Svet bo spoznal, da še živi katoliška Avstrija!«

»Zakrament ljubezni bo ona sladka vez, ki bo zedinila vse narode naše širne Avstro-Ogerske brez razločka jezika in strank k velikemu prazniku miru in pobratimstva. **Ker smo, dasi nas je veliko, en kruh, eno telo vsi, ki se enega kruha udeležujemo.** (I. Kor. 10, 17). Iz tega nebeškega studenca bodo zajemali avstrijski katoličani novo življenje in novo moč, da se bodo mogli nadalje pogumno bojevati za svoje najdražje svetinje: za Boga, dom, cesarja.«

Bog daj h temu svoj blagoslov!

P. V. K.

Bl. Gerard iz Vilamanje,

spoznavavec 3. reda.,

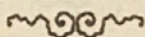
Bl. Gerard je bil rojen v 12. stoletju po Kristusu v vasi Vilamanja blizu mesta Florencije. Njegovi stariši so bili vbogi; obdelovali so zemljo nekega gospoda, ki je vzel po njih smrti Gerarda v svojo hišo, kjer je tudi skerbel zanj. Z nekim jeruzalemskim vitezem je šel, ko je odrastel, Gerard v Sirijo na vojsko zoper mohamedance. Ti pa so oba vjeli in gerdo ž njima ravnali, dokler so ju kristijani odkupili. Vitez je nato umerl, Gerard pa je prav pobožno obiskal svete kraje v Palestini ter se potem domov vernil. Tu je ko puščavnik živel dve leti v molitvi in pokori. Nato ga je drugi vitez vzel seboj v Sveto Deželo, kjer

so ga ko brata lajika sprejeli v viteški red sv. Janeza. Tam se je vadil v goreči molitvi in z veliko ljubeznijo bolnikom in romarjem stregel. Kmalu ga je ko svetega in marljivega brata vse občudovalo in častilo. Ali on tega ni maral; prosil je toraj svojega predstojnika, da bi se smel verniti v domovino. Vernivši se, najde v Asizu sv. Frančiška ter ga prosi obleke tretjega reda. Sv. Frančišek ga res sprejme v ta red. Gerard se naseli potem v svojem rojstnem kraju, kjer živi za Boga v molitvi in ostri pokori, skerbi za bolnike in vboge ter prosi zanje miloščine. Vsaki teden obišče po noči tri cerkve, ki so stale daleč ena od druge, prvo v ponedeljek, drugo v sredo, tretjo, jako staro na verhu gore, ki se Inkontro imenuje, vsaki petek. Trud, ki ga je pri tem imel, in molitve, ki jih je opravil, je daroval v ponedeljek za duše v vicah, v sredo za svoje grehe, v petek za spreobrnjenje grešnikov in nevernikov.

Za njegovo spokorno življenje mu je Bog dal nenavadne milosti, zlasti dar prerokovanja. Nekega dne je srečal voznika, ki je peljal derva v Florencijo. Gerard mu napove, da bo v reki Arno vtonil, ako ne opusti gerdega preklinjevanja. In kaker mu je napovedal, tako se je zgodilo.

Spokorno je živel tudi v visoki starosti, zato se ni bal vmreti. Pred smertjo je prav goreče prejel svete zakramente in mirno je v Gospodu zaspal 30. maja leta 1242. Njegovo nepretergano češčenje je potrdil papež Gregor XVI. leta 1833.

P. A. F.

Razlaganje vodila svetovnega tretjega reda sv. Frančiška.

P. A. F.

O obljudi.

B e s e d e § 4. . . . »Potem naj se z obljudo zaveže, da bo spolnjeval božje zapovedi in da bo pokoren sveti cerkvi ter da bo zadostil, ke bi se pregrešil v tem, kar je obljudil.«

V p r a š a n j e. Kaj je obljudba (profesija) tretjega reda?

O d g o v o r. Je zaveza, katero stori tretjerednik Bogu, da bo vse svoje življenje na zemlji spolnjeval božje in cerkvene

zapovedi in vodilo tretjega reda, in pokoro delal, ako se bo pregrešil v tem, kar je Bogu obljubil. Obljuba tretjega reda ni tedaj samo terden sklep, ali volja, katero sme spremeniti ali opustiti, keder hoče, temuč je prava redovniška obljuba, katero imenujemo z latinsko besedo »professio«.

Vprašanje. Kako veže ta obljuba?

Odgovor. Obljuba tretjega reda je prava redovniška obljuba; ne veže pa pod grehom. Tretjerednik greši zoper to redovniško obljubo samo, 1. ako stori kaj takega, kar je vsem vernikom prepovedano, ali opusti, kar je tudi drugim zapovedano; 2. ako stori zoper obljubo kako reč iz zaničevanja.

Vprašanje. Kaj prinaša ta obljuba?

Odgovor. Obljuba stori, 1. da je človek po nji pravi tretjerednik, ki vživa vse dobrote, milosti in pravice tretjega reda; 2. pomnoži posvečujočo milost božjo, da more ž njo spolnjevati dolžnosti, ketere ima ko kristijan in tretjerednik. 3. Svetacerkev podeli tretjeredniku popolnoma odpustek, ko prvič naredi to obljubo in 16. aprilja (ali pa prihodnjo nedeljo potem, ako je zaderžan), ako jo ponovi. 4. Tretjeredniku je slovesno obljubljenno večno življenje v nebesih, ako bo stanovitno spolnjeval, kar je Bogu obljubil.

Vprašanje. Ali je koristno ponavljati obljubo?

Odgovor. Zelo koristno je ponavljati obljubo, ker se stem 1. spominjaš, kar si Bogu obljubil; 2. se varuješ mlačnosti; 3. se spodbujaš k čednostim in vterjuješ v dobrem.

Vprašanje. Kedaj naj ponovijo tretjeredniki svojo redovniško obljubo?

Odgovor. Koristno je ponoviti sveto obljubo: 1. po svetem obhajilu; 2. 16. aprilja (zaderžani nedeljo potem); 3. na praznik presv. Serca Jezusovega in 4. v nevarni bolezni.

Vprašanje. Kedaj je ta obljuba neveljavna?

Odgovor. Neveljavna je 1. ako si bil neveljavno sprejet v tretji red; 2. ako nisi končal leta poskušnje od ure do ure; 3. ako si naredil obljubo v roke takemu, ki ni imel pravice sprejeti tvojo obljubo.

Vprašanje. Kaj treba storiti, ako gotovo veš, da je tvoja obljuba neveljavna?

Odgovor. 1. Ako je tvoja obljuba neveljavna zato, ker si bil neveljavno sprejet v tretji red, treba, da si zopet postavno sprejet in preživiš leto poskušnje. 2. Ako je obljuba neveljavna,

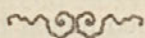
ker še nisi končal leta poskušnje, končaj leto poskušnje in naredi potem obljubo. 3. Ako je tvoja obljuba neveljavna, ker si jo naredil v roke takemu, ki nima pravice sprejemati obljub tretjega reda, naredi jo v roke takemu, ki ima to pravico.

Vedi pa, da verhovni predstojnik (generalj) frančiškanskega reda prosi vsako peto leto papeža, da popravi vse, kar je bilo neveljavno sprejetih v tretji red in vse neveljavno storjene redovniške obljube.

Vprašanje. Sme tretjerednik zapustiti red?

Odgovor. Iz reda sme stopiti, keder hoče, samo da tona znani vodstvu svoje skupščine, ki ga tudi sme izbrisati iz tretjega reda, ako pohujšljivo živi; potem je zopet prost, kakor je bil pred vstopom.

(Dalje prih.)

S kitajskega misijona.

Pismo p. Petra Baptista Turka.

(Dalje.)

Med drugimi misijonskimi dogodki teh dveh let pa je za mene in za Vas najvažnejši in najveselejši gotovo ta, da je lani ravno na god našega sv. patrona nadang. Mihaela našim misijonom na pomoč priromal v Han-kov naš vneti novi slovenski misijonar P. Engelhard Avbelj. Hvala Bogu prišel je dokaj hitro in srečno. Njegovo veselo poročilo o njegovi terdni odločitvi priti semkaj sem dobil dne 6. maja in sicer ob kaj ugodni priliki na postaji Hvan-sè-kan. Tu so namreč ravno ta dan tudi došli naš preč. apost. vikar zaradi blagoslovljena one veličastne nove cerkve, katero so naslednjo nedeljo na praznik Varstva sv. Jožefa slovesno blagoslovili na čast temu velikemu patronu in mogočnemu varihu kitajskih misijonov. K tej slovesnosti sem bil seveda kot bližnji sosed povabljen tudi jaz. Torej ono veselo P. Engelhartovo poročilo se je s tem praznikom prav ugodno zadelo. To novico sem takoj naznanil preč. škofu, ki so jo tudi, kakor drugi navzočni misijonarji, prav z veseljem sprejeli. Zapisali so si njegovo ime ter so takoj še tiste dni pisali na kongregacijo Pr. F. v Rim prošnjo, da se cni hvalevr. želji P. Engelharda ustreže in se ga odloči za misijone tega vikarijata v

vshodni Hupe. Že meseca julija pa je prišel iz Rima in od P. Engelharda popolnoma ugoden odgovor. Zelo je nas razveselilo, ko smo zvedeli, da on z drugimi novimi misijonarji, namenjenimi za te kitajske in druge misijone, že meseca avgusta odhaja iz domovine. Pa to veselo pričakovanje nam je ravno tiste dni skazil nepričakovan žalosten dogodek. Onega meseca dne 17. avg. sem namreč jaz došel v Han-kow, da se glede zidanja v Šia-pa-ho osebno pogovorim s preč. škofom in pa da ondi v glavni lesni zalogi nakupim potrebnega lesa. Ko smo se ta dan vsedli k obedu, smo se še posebno veselo razgovarjali o kmalu došlem našem novem misijonarju. Kar se odpro vrata, in strežnik prinese berzojavno poročilo poslano iz okraja Mie-jan: »Misijonar P. Venancij Palencia je umerl«. Takoj je nas vse žalost poterla in smo žalostno vzdihnili: »Komaj pričakujemo enega misijonarja, — že zgubimo družega«. Takoj je odšel en kitajski misijonar po truplo blagega in gorečega misijonarja, in razmere so tako nanesle, da sem moral njegov žalostni pogreb ravno jaz opraviti. Tako toraj istočasno enega privabim nam na pomoč — in drugega odvedem na njivo večnega počitka. Ono veselo moje pričakovanje je bilo toraj s tem zelo skaljeno. Pa udati se moramo sv. volji Božji v vseh težavah in neprijetnostih, ki jih nam On pošlje, zlasti še tukaj na tem bojnem misijonskem polju, kjer nad nami spreletavajo raznoverstne težave in stiske. Zato toraj in pa želeč da skoraj dobim v bližino pravega sočutnega istokervnega brata sobojevnika, sem zares nekako nesterpno pričakoval zaželenega prihoda druzega domačina P. Engelharda. Hvala Bogu, on je srečno dokončal dolgo in nevarno morsko vožnjo, in za lanski praznik sv. Frančiška sva se v G.u vesela sešla in bratsko razgovorila. Drugo o najinem sestanku Vam je že znano. Zaradi zidanja v Šia-pa-ho sem mogel ž njim skupaj ostati le par dni. Zelo razveseljen sem se povernil nazaj k mis. delu in sicer obložen z raznimi mis. darovi — denarjem, rožnimi venci, križci, svetinjcami in podobami in podobicami — katere ste Vi, velecenjeni dobrotniki, njemu podarili ali nakupiti pomogli. Za one lepe darove se Vam toraj moram tudi jaz zahvaliti; zato Vam tukaj hvaležno kličem: Bog Vam vse poverni! Razun tega se je po najinem kratkem sestanku tudi še povernil napolnjen s tolažečim upanjem, da se bova pri najinem misijonarjenju v bodoče lahko še pogostokrat sešla, se med sabo oserčevala in si res bratsko pomagala. Da bi to bilo

lažje, sva midva sicer želela, da bi pri misijonskem poslu ne bila postavljena predaleč narazen, vendar sva oba za boljše spoznala, da se glede tega popolnoma prepustiva sv. volji Božji in odredbi našega misijonskega predstojništva. Proti koncu meseca oktobra se mu je naznanilo, da je odločen za postajo U-pe-cč, kjer sem bil tudi jaz prva leta. On je o tej določbi meni poslal pismo na postajo Šia-pa-ho s poročilom, da bo po prazniku Vseh Svetnikov odšel na njemu odločeno postajo. Ali nesreča je hotela, če se smem lahko izraziti, da ravno tiste dni mene ni bilo na postaji Šia-pa-ho. Bil sem na postaji Či-švej zaradi tožbe. Sredi onega meseca oktobra me je namreč zopet zadela večja nezgoda in sicer zopet zaradi nadležnih tatov. Te gerdobe so namreč, tu na moji postaji v Či-švej, ponoči vlomili v prazni ženski katehumeňat ter so od one strani v mojo izbo napravili veliko votlino ter mi ukradli zimsko obleko, posteljno opravo in nekaj cerkvenih in drugih stvari — vsega skupaj blaga v vrednosti do 300 kron. Zaradi tega neprijetnega zločina sem toraj tiste dni moral semkaj v Či-švej, da brez odlašanja vložim tožbo zoper tiste tatove. Taki tatinski zločini se v zadnjih letih po naših misijonskih postajah zelo pogostno dogajajo in sicer deloma zaradi slabih letin in mnogih brezdelnih igravcev in potepuhov, deloma pa tudi zaradi velike brezbržnosti mandarinov, ki se pri njih kaj rada pokaže zlasti glede naših misijonskih zadev. V teh zadnjih mesecih je bilo okradenih več misijonarjev, in nekateri niso ničesar nazaj dobili. — Takoj tukaj Vam, veleccenjeni dobrotniki, povem, da ta nesrečna moja tatinska pravda do tega dne, ko to pišem, še ni dokončana. Po mnogih sitnostih, katerih pa Vam ne bom opisoval, sem od tatinskih voditeljev do zdaj izdregal le polovično povrnitev škode. — Blagi somisijonarji so se mi zaradi te nesreče zelo sočutne skazali ter so mi iz svojega ponudili nekaj potrebnih zimskih oblek, največ zlasti preč. P. Bernardin (= exminister provinc. gornje Italije) in pa tirolec P. Rogerij.

Tudi blagi P. Engelhard mi je precej, ko je dobil poročilo o moji nezgodi, pisal sočutno pismo zagotavljajoč mi, da tudi on pomaga moliti k sv. Antonu, da bi mogel zgubljene reči hitro nazaj dobiti. — »Naj bo na tem mestu očitno počlaščen in zahvaljen mogočni sv. Anton za del dobljene odškodnine. Njemu ostanim proporočen tudi za ostali del, ako je tako sv. volja Božja«.

Ona tatvina pa me je za nepotrební nameček tudi glede ljubelega P. Engelharda spravila v neprijetno zadrego. Omenjeno P.

Engelhardovo pismo sem dobil v roke šele, ko sem se po prazniku Vseh Svetnikov povernil nazaj v Šia-pa-ho. P. Engelhardovo poročilo me je kajpada zelo razveselilo; in brez pomišljanja sem sodil ne samo za potrebno, ampak celo za mojo bratovsko dolžnost, da se takoj odpeljem v Han-kow ter P. Engelharda osebno spremim v odločeni misijon te sosedne misijonske strani. Ker je bilo razun tega treba tudi k misijonski prokuri po denar za zidanje, ki so mislili tatovi, da ga imam na postaji Či-švej shranjenega, sem se v Hankov odpeljal z malim parobrodom, kakeršni vsaki dan po trije ali štirje prehajajo med mestom U-čan-sjen in Han-kov oddaljenima eno od družega za 180 li. Ko dospem v Han-kow ves vesel hitim na naš osrednji misijonski dom želeč videti mojega bratca. Pa zopet nesreča! Osupnjen izvem, da je on ravno tisti dan z malim parobrodom odrinil na — mojo misijonsko postajo Šia-pa-ho, spremljan od enega strežnika. To je bila za me, kaker si lahko mislite, ne majhina zadrega. Nič družega ni kazalo, ko da se takoj vernem. Še tisti večer (na soboto) sem zasedel večji parobrod in drugo jutro na vse zgodaj sem ga pomirjen dohitel na novi misijonski postaji v mestu Vu-čan-šjen v družbi Vam že znanega P. Kasijana, ki je ondi one mesece sezidal lepo misijonsko hišo in prostorno cerkev v pravilnem gotskem slogu. Blagoslovil jo je slovesno sam P. Kasijan na čast Presv. Imenu Jezusovemu dne 14. jan. 11, pri kateri slovesnosti, mimogrede povedano, tudi mene ni manjkalo, in mnogo vernikov je prišlo od raznih strani od blizu in daleč. — Toraj na tej nadpolni novi misijonski postaji sva se s P. Engelhardom sešla oni dan. Še tisti dan sva skupaj odpotovala na mojo postajo Šia-pa-ho, od tam oddaljeno le za 30 li. Moji verniki so dobrodošli prihod P. Engelharda pozdravili s bombardami, jaz pa sem mu sè vsem, kaker sem le mogel radostno in bratovsko postregel. Veselo sva se v tej daljni tujini razgovarjala v naši blaženi za me že precej pozabljeni slovenski govorici. Slednji dan sem ga spremil nadalje do postaje Hvan-se-kan in dne 8 nov. v Či-cov, daleč 90 li,*) kamor sva z ugodnim vetrom došla v dobrih treh urah. Tam je že nanj čakal prijazni in pobožni misijonar P. Ezekijel Terzi, katerega pa zdaj na našo složno

*) Kaj je na tej postaji novega, sem Vam že prej poročil. Zdaj je tam naš nadmisijonar P. Dodiči začel zidati cerkev, ki bo, če revolucija ne bo ovirala, dodelana že nastopno leto 1912.

žalost že tudi ni več med nami. Akoravno je bil izredno krepak na duhu in telesu in je od njega ta neobdelani misijon še mnogo pričakoval, mu je poletna vročina in neki neprijeten dogodek iz njegovega misijonskega okrožja povzročil hudo serčno bolečino, za katero je moral umreti dne 3. avg. — Ob oni priliki sem ga zadnjikrat videl; njemu sem priporočil P. Engelharda in takoj drugi dan sem se s parobrodom odpeljal nazaj v Šia-pa-ho. — Od onega časa do zdaj sem ga koncem meseca marca jaz obiskal na postaji U-pe-ce, koncem meseca julija pa je on k meni prišel ter ob oni priliki ogledal vseh pet mojih glavnih misijonskih postaj. Zdaj je že postal pravi misijonar in se mu je izročil samostojen misijonski delokrog.

Zdaj pa naj Vam tu dodam še nekaj verstic o tej naši nesrečni revoluciji. Da ta revolucija za nas ni prišla tako nepričakovano, to lahko spoznate iz mojih raznih poročil. Svoj čas sem Vam naznanil nevarnost z besedami: »Duh miru in duh revolucije si kot dva petelina stojita nasproti.« To nevarno stanje je bilo lahko spoznati iz mnogih revolucionarnih pogovorov krožečih mej ljudstvom, pa tudi iz mnogih časopisnih poročil o revolucionarnem splošnem gibanju. Že lani so baje vsi vnani konzulati od revolucionarne stranke po pošti dobili brezimne pozive, naj se tuje države tedaj, ko stopi njihova namera na dan, nikar ne vmešavajo v njih zadevo s kakim oviranjem in da se v tem slučaju vsem tujim državljanom od njihove strani ne bo nič žalega storilo. Napovedoval se je izbruh te revolucije že za lansko jesen. Tudi mi misijonarji smo nekako vznemirjeni pričakovali, kaka nevihta se pripravlja nad nami in nad našimi misijoni. — Da se nam in našim misijonom ter tudi drugim evropejcem v slučaju nastale revolucije ne bo nič hudega prizadelo, tega nikakor nismo mogli mnogo upati. Zlasti še po onem revolucijskem dogodku, ki ga je v januarju t. l. v Hankovu vpricho oboroženih evrop. vojakov zoper evropejce in evropske naprave strastno vprizorila kitajska druhal, zlasti po tem dogodku od naznanjene revolucije nismo mogli nič dobrega pričakovati za naše misijone. Kedo bi si bil mislil, da je tak izbruh kitajske jeze mogoč v sredini mesta Han kov in sicer na glavni cesti evropskega-angleškega predmestja. Združila se je tolpa do tisoč oseb, in ti so šli pred angleški policijski dom in so hoteli vanj vdreti. Dolžili so namreč, da je neki anglež enega kitajca na cesti tako osuval, da se je po par korakih zgrudil in

umerl. Ta obdolžba se ni dokazala kot popolnoma resnična, a tolpa je prenašanje tistega mertveca zahtevala, da se oni anglež kaznuje in se njim da zadoščenje. Ker se jim ni takoj dal povoljen odgovor, so začeli na glavni cesti hudo rogoviliti: izruvali so mnoga zasajena drevesa, klopi postavljene ob obrežnem sprehajališču so polomili in razmetali, polomili so celo razne železne pregrade, ter železne odlomke in kamenje metali v vo-lake, ki so stražili policijski dom. Vojaki so se zadržali zelo poterpežljive; akoravno so bili od tolpe nesramno kamnjani in nekateri do kervi zadeti, vendar so skušali vojaki na višje povelje, da le s praznimi streli prestrašijo in prepode divjo druhal. Berzobjavili so tudi podkralju, naj pošlje svoje vojake in poskerbi za mir in red v Han-kovu. Pa vse brez uspeha. Zdaj še le so vojaki pripravili ostri strel in — počilo je —. Pomirili so v glavne nagajivce: takoj jih je bilo do dvajset deloma mertvih deloma ranjenih, seveda nekateri po nedolžnem. Ali vsa tolpa pa je bila po onem usodnem puku v trenutku razgnana. Bežali so vse vprek na vse strani. Nadaljnega pravdanja o tem ne bom opisoval. Omenim le še, da so bili onikrat zelo v strahu za svoje življenje vsi evropejci v mestu Hankov. Upali so se na cesto le oboroženi z revolverji in noži. Tiste dni so se tudi ondotni mladni evropejski katoličani nekoliko spomnili svoje lepe nove got-ske cerkve, ki je bila lani nalašč le za nje sezidana v sredini evropskega Hankova v nemškem oddelku.*) Zidanje te cerkve je stalo 20 tisoč goldinarjev avstr. den. Te velike stroške so pomagali poravnati še precej radodarno ondotni tuji katoličani raznih narodnosti; tudi nekateri premožnejši naši kitajski verniki so dali lepe prispevke in so s tem izmed kitajcev le oni dobili pravico, da si morejo v oni cerkvi oskerbeti svoj sedež in zahajati tja k službi Božji. Slovesno blagoslovljenje te cerkve so naš preč. mis. škof opravili dne 12. februarja tega leta. Zlasti o tej slovesnosti se je v ono hišo Božjo sešlo povoljno število imenitnih evropejcev. Bila pa je tudi pričujoča cela truma misijonarjev, ki so tja došli radi vsakoletnih duhovnih vaj in so jih ravno tiste dni končali. (Tudi jaz sem želel, da bi bil mogel biti pri oni veseli slavnosti, pa sem moral ravno tiste dni opravljati

*) O Veliki noči t. l. je bil za oskerbovanje te cerkve evrop. katoličanov nastavljen naš večletni nadmisijonar prezaslužni P. Kasijan, ter zdaj obenem vodi zidanje mis. postaj in dveh cerkev: ene v Lin-san-ho in ene v mestu Hvan-con-fu, kjer sem misijonaril pred 6 leti.

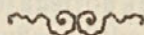
duhovne vaje za seminarijske gojence v sosednem Vu-čan-fu). Naj Vam še povem konec one prekucije, da Vam bo jasnejša naša slaba slutnja o položaju. Po onem usodnem poku je še le podkralj poslal četo vojakov v varstvo. Ali med Kitajci se je zdaj zaradi onih ubitih vnelo še hujše godernjanje in sicer ne samo med pagani, ampak tudi med našimi kristijani in celo kitajskimi patri. Zahtevali so, da se z onimi mertveci gre pred cesarja in se ondi za vsacega od angležev zahteva odškodnina, kakor jo tudi evropejci od njih zahtevajo za vsacega ubitega svojca. Sanjava zahteva! In kaj so dosegli sè vsem tem svojim mermranjem? Kako odškodnino so dobili? Ne samo je niso dobili, ampak so jo angležem še pošteno plačati morali in sicer — kaker sem slišal — 40 tisoč dolarjev. Da je to kitajcem jezo še povišalo, je umevno, pa so jo polagoma pogoltnili. A bati se nam je bilo, da jim je tista jeza morda na sercu obležala, in se utegne prej ali slej nad evropejci in nad misijoni zmaščevati.

Ravno tedaj so se slišali bolj pogosto glasovi o revoluciji, ki se je bližala. Razen tega je v začetku leta na severni strani cesarstva nastala huda kolera, ki se je bilo bati, da se razširi do teh krajev. Da toraj v teh pretečih nevarnostih dobri Bog obvaruje naše misijone vsake večje nesreče, so nam naš milostni apost. vikar takoj meseca februarja o priliki naših duhovnih vaj naročili, da naj od onega časa dalje pri daritvi sv. maše molimo molitev »Pro quacumque tribulatione«. Nadaljevali smo jo tudi še pozneje, ko je došlo poročilo, da je kolera že ponehala. Očitno se je namreč širila vznemirljiva govorica, da letos po dokončani rajževi žetvi gotovo nastane revolucija zoper cesarsko stranko. To nevarno revolucionarno gibanje ni bilo neznano pa tudi ne dovolj poznano, ker so se revolucionarci zelo skrito in potuhnjeno pripravljali za svoj načert in namen. Cesarska stranka je zoper to revoluc. gibanje skušala pomirljivo vplivati s tem, da je obljubljala hitrejšo ustanovitev parlamenta in državne uprave po boljšem načinu po zgledu evropskih držav. Izhajale so razne nove cesarske odreditve. Najvažnejša je bila ona, ki je velevala, da se ustanove občinska okrožja in se ^{p e r v i k r a t} po glasovanju — na evropski način — izvolijo občinski upravitelji. V tej bližnji okolici so se one volitve večinoma veršile v mesecu juniju, pa ne brez sitnosti za naše vernike. Pagani so namreč iz sovraštva do naših misijonov terdili, da naši verniki, kot pripisani v našo evropsko versko družbo, za te volitve ni-

imajo nobene niti aktivne niti pasivne volivne pravice. Razume se, da so bili naši kristijani nad tem ugovarjanjem zelo nejevoljni in so zahtevali, da se jim pripozna jednaka pravica, kakor jo imajo pagani raznih verskih sekt. Poganski voditelji volivnih zapisnikov se do zadnjega, skoro do dne volitve niso hoteli udati. V objavljenih zapisnikih so izpustili vsa imena naših vernikov ne samo kerščenih ampak tudi katehumenov, ako se niso skazali kot odpadnike od naše verske družbe. Sem sem nekaj katehumenov zgubil, a vsi kerščeni in mnogi katehumeni so se terdno držali. Akoravno ni bilo mnogo upanja, da bi oni v svoji maloštevilnosti mogli kje pri volitvi zmagati, vendar so svojo pravico odločno terjali, da so se še meni prehudi zdeli in sem jih moral svariti, da naj ne prekoračijo meje. Bila je nevarnost, da se s pagani stepejo. En kerščenik pride k meni in se pobaha, kako je dal zaušnico nekemu paganu, ki mu je dejal, da nima volivne pravice. Verniki so sploh zahtevali, da se jim iz postave dokaže, da nimajo te volivne pravice. In neustrašeno so vložili priziv na okrajnega mandarina. Pa ta porednež je tudi deržal z drugimi pagani in je dejal, da postava ni jasna in da bo o tem poprašal pri osrednem vodstvu teh volitev. In ko je dobil odgovor, on ni maral objaviti oklica, da imajo naši verniki pri volitvah jednake pravice kot pagani, ampak so morali verniki posameznih občin vsaka posebej ga prositi za priznanje pravice. Ta se jim je pripoznala še le par dni pred volitvijo. Največjo oviro pa so delali pagani občine Šja-pa-ho. Toda na naš priziv na mandarina in na njegov ukaz so se tudi tukaj morali vdati in so morali, kakor drugod, tako tudi tam dostaviti v volivni zapisnik imena naših vernikov po enakem pravilu kakor paganov. In po naključju se je zgodilo, da je bila volitev za občino Šja-pa-ho določena ravno na dan 15. junija dan blagoslovljenja ondote naše cerkve. Zaradi tega so pagani terdili, da smo si mi nalašč zavoljo volitve izbrali oni dan za blagoslovljenje, kar pa nikakor ni bilo res. Pač sem pa ob oni ugodni priliki zbranim vernikom priporočil, naj se pri tej pomembni volitvi ne ozirajo na osebna čutila ali prijateljstvo, ampak naj se vsi zedinijo, da bodo složno in pravilno glasovali le za enega zmožnejšega kristijana in sicer katehista Je-pao-san. Pa tisti dan so ti moji nesrečni kristijani pri volitvi napravili veliko porednost, kar je mene zelo užalilo. Jaz sem namreč zlasti oni slovesni dan še posebno želel, da poskerbim za večjo slogo mej

kristijani in pogani. Radi tega sem tudi povabil ondotne pogan-
ske pervake k slavnostni pojedini. A ravno ob isti uri nepre-
mišljeni kristjani skvarijo moje upanje. Oni so šli po dokončani
slovesnosti skupno k volitvi. Tam se začno sporekati s pogan-
skimi volitvenimi nadzorniki ter se jim posmehovati nekako z
besedami: »Aha, vi ste nas namerjali izključiti od volivne pra-
vice, zdaj pa smo tukaj, kakor vi; vi ste morali volivni za-
pisnik popraviti in naša imena pripisati.« To posmehovanje je
pogane kajpada zbudilo in jezni odgovore: »Vi kristijani se imate
za to volivno pravico le nam zahvaliti«. Naši kristjani pa so
bili nad temi besedami še hujše užaljeni in so odgovorili: »Mi
ne potrebujemo te vaše dobrote, in ako mi nimamo pravice vo-
liti po postavi, ampak le po vaši dobroti, tedaj je tudi vi nimate
drugače kakor po naši dobroti.« Pri teh besedah naše prederzne
gerdobe pograbiyo volivno posodo in odnesejo k mestnemu man-
darinu. S tem dejanjem je bila skažena vsa volitev. Volivci so
se razšli, seveda pogani jezni na kristijane, kristijani pa na po-
gane. Zelo me je toraj užalostilo, ko so se kristijani s takim po-
ročilom vernili k meni. Tudi oni so takoj spoznali, da niso prav-
storili. Začeli so se bati, da jih ne zadene kazen, in prosili so me
za varstvo pri mandarinu. Jaz sem jih nejevoljen zavernil, njim
v poduk ter poganom v pomirjenje, z očitno pripomnjo, da jaz
— ali da mi misijonarji, ker nas je bilo več tam — takega proti-
postavnega dejanja odobravati ne moremo. Da se pa pogani ne
zmaščujejo nad našimi neprevidnimi kristjani, trebalo je berž
mandarina opozoriti, da se pri razsojevanju tega napačnega de-
janja ne prezre krivično in protimisijonsko ravnanje onih po-
ganov, ki so našim vernikom hudobno kratili postavno volivno
pravico. Kaker so se jezni kristijani zatekli k misijonarju, ravno
tako so tudi razjarjeni pogani hiteli k okrajnemu mandarinu.
Pa drugi dan so se že vernili nazaj, nepotolaženi. Pogani so se
namreč vjeli v zanjko, iz katere, sebe, ako zahtevajo obsodbo
in kaznitev kristijanov, ne morejo rešiti. Začeli so se celo bati,
da jih mi ne bi tožili pri višjem mandarinu ali konzulu zaradi
kristijanom storjene krivice. Ko smo ta njihov strah opazili, te-
daj je bilo tudi kristijanom in meni lažje pri sercu. S pomočjo
posredovavcev so se toraj obe stranki radi udali pogodbi, da
obe odnehate od tožbe ter se po preteku šest dni z mandarino-
vim dovoljenjem opravijo nove enakopravne volitve. Tako se
je zgodilo. In s kakim izidom? Največ glasov je dobil naš ka-

tehist Je-pao-san. Kako so bili zaradi tega poparjeni oni nagajivi ošabni poganski bogatini! Kristijani seveda so bili pa ne malo zadovoljni s to zmago po tako hudi vojski. Tega so pa bili veseli tudi mnogi priprostejši pogani, ki zelo merzijo one samooblastne in neusmiljene bogatine zaradi njihove skoposti in oderuštva, ker delo in blago pičlo plačujejo, denar pa jim posojujejo le na visoke obresti po 30% do 40% od 100!! **In to je res.** (Dalje prih.)

2 Nemškega

Sredi meseca marcija letošnjega leta so obhajali Slovenci v Markslo (Marxloh) pri Hambornu v novi cerkvi sv. Petra šest dni sv. misijon. V istem času so začeli to pobožnost tudi Čehi in Holandci; naslednji teden po tem so imeli ravno tam sv. misijon Poljaki in Nemci.

Za Čehe je vodil misijon en pater lazarist s Češkega, Holandcem pater kapucin iz Holandije, za Slovence je prišel pater frančiškan iz kranjske domovine. Po številu presegajo Slovenci oboje, Čehe in Holandce; zato je bila odločena za one po ena misijonska pobožnost na dan, Slovenci so imeli pa po dve, dopoldne ob 8 in popoldne ob 6 uri. Dopoldne je bilo število obiskovavcev redno vsaki dan zelo pičlo; moške in mladeniči ne vem če so, razen zadnjega, kateri drugi dan spravili skupaj za dopoldansko pridigo cel ducat, ženske so bile malo boljše, pa, če bi jih hvalil, bi jim storil krivico. Dopoldne je bila vdeležitev zelo slaba, popoldne je bilo bolje, pa hvalevredno tudi ne. Naj govore števila! Slovencev je v tej župniji okoli dvesto petdeset do tristo. Poslušavcev je bilo popoldne ne dosti nad sto, parkrat pa še manj, dopoldne trideset do petdeset. Obraze si videl vedno iste. Isti so bili vsaki dan v cerkvi, isti so bili pri sv. obhajilu. In k sv. obhajilu jih je pristoplo 120. Tisti pa, ki so izostali od misijonskih pobožnosti, so zanemarili tudi velikonočno dolžnost, in teh je polovica in nekaj čez.

Sploh je pa slabih ravno v tej župniji primeroma največ v celem okraju premogokopov. Tako je bilo pred dvanajstimi leti in je še sedaj.

Dobre pa moram pohvaliti, da so se misijona zelo pridno vdeleževali; skorej pri nobeni pridigi niso manjkali. Popoldne so prihajali še celo nekateri iz sosednjega Hamborna.

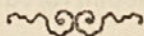
Opomniti je treba še, da so ravno v tem času delavci v teh krajih stavkali. Ta štrajk je bil nepotreben in je delavcem škodoval. Nepotreben je bil, ker plačilo pet mark in še nekaj čez, po naše nekaj čez šest kron na dan, ni tako majhno. Delodajavci so obljubili, da bodo vsled druginje z aprilom plačo nekaj povišali; treba bi bilo vsaj do tega časa počakati. Pa socijalni demokrati, ki se nedajo voditi razumu, ampak le svojim nerberzdanim strastem, so vkazali, da morajo delavci štrajkati. Zakaj pa? Pervič zato, da pokažejo premogarjem na Angleškem, ki so takrat štrajkali, da so ž njimi edini in imajo sočutje do njih. Drugič zato, da bodo dosegli delavci višjo plačo. Tako so govorili in pisali, mislili so pa: Pervič kerščansko delavsko zvezo oslabiti, ali, če bi bilo mogoče, vničiti. Drugič pokazati svojo moč, češ, vse je na naši strani, zato se nam mora vkloniti tudi državni zbor, kjer smo najmočnejša stranka. Tretjič so pa s tem vkazanim štrajkom poskusili, če bi bilo mogoče vpriporiti svetovni upor.

Pa, hvala Bogu, da se jim je vse ponesrečilo. Prav ničesar drugega niso dosegli, ko lastno sramoto in velik poraz; delavcem so pa veliko škodovali. Svojim priveržencem so vzeli osemndnevni zaslužek, več jih je delo zgubilo in so morali iti drugam. Drugim so škodovali, ker so jih od dela odvernili in jim sè silo zabranili iti na delo. Kako kruto so ravnali z onimi, ki so bili voljni delati, je dokaz to, da so morali te delavce na delo in od dela celo pot spremljati policaji na konjih in peš. spredaj, zadej in ob straneh, da jih niso soc. demokrati napadli. V Hambornu in okolici je bilo menda okoli devetsto policajev, v nekatere druge kraje so bili poklicani vojaki, da so mirne ljudi varovali pred socijalnodemokratsko podivjanostjo. Nekateri naših ljudi so hodili skrivaj na delo. Preoblekli so se praznično in šli tako oblečeni do jame, tam so se preoblekli, šli v jamo, nazaj so se pa zopet praznično oblečeni vračali.

Perve dni, dokler niso prišli policaji ali vojaki od drugod, so policaje in delavce naravnost napadli, nekaj je bilo mrtvih, veliko pa ranjenih. Najbolj so divjale soc. demokratovke. Obnašale so se čisto zverinsko. Taka je prostost po mislih socialjdemokratov!

Ko so videli, da ne morejo svojega namena doseči, so izdali ukaz, da štrajk preneha. Prenehal je res, pa škodo terpijo delavci, ki sedaj stradajo. O da bi vender sprevideli, da v socialjni demokraciji ni rešitve, ampak poguba.

P. S. Z.

Sestanek voditeljev III. reda sv. Frančiška v Zagrebu.

Pč. p. Rafael Rodić, gvardijan in voditelj III. reda v frančiškanskem samostanu v Zagrebu, vabi voditelje III. reda hervaških redovnih okrajin na sestanek in posvetovanje, ki ima biti v imenovanem samostanu 4., 5. in 6. septembra t. l.

Tnevmi red tega sestanka ima biti naslednji:

P e r v i d a n (v sredo) se sestanek dopoldne odpre se službo božjo. Nato sledi:

1. Nagovor in volitev predsedništva.
2. Poročila o stanju III. reda v posameznih redovnih okrajinah. — Popoldne:
3. Obravnava o moderni kulturi in njenem vplivu, kako je treba praktičnega kerščanstva.
4. O prenovni moči tretjega reda.
5. Kako je tretji red prav umeti. Nazori Leona XIII. o tretjem redu.

D r u g i d a n (v četrtek), dopoldne:

6. Prednost tretjega reda pred katoliškimi prosvetnimi društvi in pobožnimi bratovščinami.
7. Naloga frančiškanov glede na tretji red.
8. Organizacija tretjega reda. — Popoldne:
9. Kako je treba vzbuditi delavnost tretjega reda.
10. Predlogi za vzbujenje tretjeredniške zavednosti; redna romanja na Tersat, Brezje, Sinj; samostojno hervaško romanje v Sveto Deželo v postu l. 1914 itd.
11. Kanonično vstanavljanje tretjeredniških skupščin in duhovne pravice tretjega reda.
- T r e t j i d a n (v petek), dopoldne:
12. Duhovna mladina in tretji red.

13. Vzgojenje nove tretjeredne generacije.

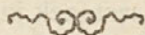
14. Tretji red mej svetovno duhovščino; predlog, da bi hervaški škofje priporočili tretji red svoji duhovščini in ljudstvu, kaker tudi glasilo tretjega reda »Glasnik sv. Franje«. — Popoldne:

15. Ljudski misijoni močno sredstvo za razcvit tretjega reda.

16. Glasilo tretjega reda »Glasnik sv. Franje«, kako naj ga zlasti voditelji tretjega reda širijo mej tretjeredniki in ostalimi verniki.

17. Praktični vspehi tega sestanka.

Sestanek se zaključi sè svečanim »Te Deum laudamus. — Želimo ljubim hervaškim bratom k vsemu prav obilo blagoslova božjega in stanovitnega vspeha. Naj bodo tudi nam v zgled!

Drobfinice.

P. H. R.

Ponižnost in poterpežljivost.

Nič nenavadnega, da ne moremo terpeti pri podložnih besede ali djanja, ki niso prav spoštljiva. Njih počasnost in njih tudi najmanjša zopernost proti našim naredbam, nas jako jezi.

Je pa zmirom, vsakkrat ta naša jeza, sveta jeza?

Oh, če dobro svojo vest sprašujemo, moramo spoznati, da je v takih slučajih dostikrat krivo pomanjkanje ponižnosti, brez ketere ni poterpežljivosti.

O ponižnost!

Kraljica nebes in zemlje, Mati božja, ne pripisuje prevzvišene milosti materinstva svojemu devištvu, svoji pobožnosti ali kaki drugi čednosti, temuč edino svoji ponižnosti, rekoč: »Ker si se ozerl na ponižnost svoje dekle.«

Poterpi!

»Kar drugim dopada, se stori; kar tebi, se nič ne ceni. Kar drugi rečejo, se posluša; kar ti rečeš, se derži za nič. Drugi pro-

sijo in prejmejo; ti prosiš in nič ne prejmeš. Drugi so veliki ljudje pred svetom, o tebi se pa molči. Drugim se to in ono delo izroči, tebe pa imajo za nesposobnega za vse.

Natora dostikrat to težko čuti, in mnogo je vže to, da se take reči prenašajo z molčanjem.« (Imit. Chr. III. 49).

Zavoljo Kristusa!

Bog ne zahteva od tebe, da cele ure moli, da se z ojstrimi posti, z bičanjem itd. kaker svetniki tari in martraj; ali kaj želi od tebe morda vže dolgo časa, in si gluh?

On želi, da, zahteva od tebe, kar ni čez tvoje moči, namreč, da se popolnoma ogibaj tiste grešne prilike, ki je vzrok toliko smertnih grehov.

On zahteva, da premagaj tisto tvoje hudo nagnenje; da izpolni tisto tvojo obljubo, tisto tvojo težko dolžnost.

Kar hoče od tebe, izpolni »zavoljo Kristusa«.

Živa vera.

Ako hočeš ohraniti v sebi živo vero, edino taka je zveličavna, pomisli posebno po duhovnem branju, po pridigi ali kerščanskem nauku, strinja li se tvoje življenje z dotičnimi resnicami sv. vere.

Ako najdeš v sebi razpor mej svojim obnašanjem in verskimi resnicami, loti se ga precej poravnati, ker drugači se bo na sodnji dan poganom, nevernikom in krivovercem bolje godilo ko tebi.

Gdo je tega kriv?

Mati toži: Kako je meni gorjé! Otroci moji so hudobni, neposlušni, leni, hočejo vse po svoji volji i. t. d. Druga se pa hvali, da njeni otroci radi molijo, pridno delajo, vedno slušajo, da se povsod lepo obnašajo i. t. d.

Čemu pripisati ta velikanski razloček?

Gotovo slabemu in dobremu zgledu starišev, in posebno materinemu.

Pobožna, vestna, pridna in zavedna mati ima gotovo lepe vspehe pri otrocih.

Posvetna, togotljiva, nemarna mati se mora pa gotovo tožiti čez svoje otroke.

Skupna molitev.

V družinam pa, kjer se po pobožni stari navadi vsaki dan, tam je greh doma, in kjer je greh, ni sreče.

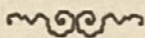
V družinah pa, kjer se po pobožni stari navadi vsaki dan, posebno zvečer opravlja skupna molitev, tam je pobožnost domá, in kjer je pobožnost, tam je tudi blagoslov božji in torej prava sreča.

Velika sreča!

Gdor ljubi Marijo, je jako srečen, ker tudi Marija njega ljubi in njegovo zveličanje je gotovo.

Sv. Cerkev obrača na Marijo te prelepe besede sv. Pisma: »Tiste, ki mene ljubijo, tudi jaz ljubim, in tisti, ki se zjutraj zgođaj k meni zbudijo, me bodo našli.« »Gdor mene najde, najde življenje in prejme zveličanje od Gospoda.«

Prav torej pravi sv. Alfonz, ki piše: »Pravi Marijin otrok se ne pogubi.«

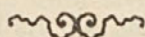

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajni udje III. reda skupščine ljubljanske: Franc Pavšek, Ivana Ravnihar, Neža Srebotnak, Marija Zupan, Terezija Fajdiga, Jera Oven, Ana Lavrin; černiške: Terezija Eriavec iz Oseka; pazinske: Šime (Francišek) Križmanič, bivši postrežnik rajnega teržanskega škofa Andreja Šterka, s katerim je bil v Rimu in Asizu. V tretjem redu je bil 28 let; vmerl je 12. februarja 1912 v Pulju, kjer so mu tretjeredniki oskerbeli lep pogreb.

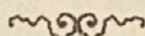
A. L. priporoča v molitev svoje domače duhovne pastirje, da bi jih Bog zdrave ohranil, in vse tiste, ki večkrat prejema jo sv. obhajilo, da bi vredno in v čista serca sprejemali Jezusa v presv. zakramentu in bi tudi On nas sprejel v svojo in našo nebeško domovino; nekedo iz Ljubljane priporoča neko bolno osebo za ozdravljenje, posebno pa za pravo spoznanje; nekedo

iz Mirne peči, da bi se neke nastale pritožbe na priprošnjo M. B. in sv. Antona Padovanskega vsestransko vgodno in kmalu rešile; P. J. za srečo pri živini; J. L. za ozdravljenje, vsaj deloma.

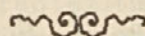
Zahvalo za vslišano molitev

naznanjajo: F. W. v Mariboru, da mu je nevarno obolela žena, ko se je priporočil Materi milosti Mariji, sv. Antonu Padovanskemu in štirinajstim pomočnikom v sili in je obljubil dve sveti maši in razglašenje v »Cvetju«, v resnici kmalu zopet ozdravela; nekdo v Mirni peči, da se je neka zelo važna zadeva vgodno rešila; M. Ž. v Mariboru za večkratno pomoč; F. P. za ozdravljenje materino; A. K. za pomoč v veliki žalosti in mir v družini.

Za kitajski misijon

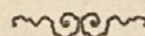
so poslali v Kamnik: neimenovana oseba za odkup kit. dečka in deklice: 50 K; štiri neimenovane osebe: 6 K, 2 K, 10 K, 1 K 30 h; Mihael Predanič iz Artič za odkup kit. deklice (Marije): 20 K; neimenovana oseba za odkup kit. dečka (Jožefa): 24 K.

Za novo cerkev sv. Elizabete:

Marija Urbančič v zavodu gluhonemih v Gorici: 10 K.

Darove za to namerjano spominsko cerkev priporočamo na prav posebno željo sv. očeta papeža, kardinala Vives y Tuto in našega redovnega predstojništva. Tretjeredniki naj bi se vdeleževali v obilnem številu, vendar svojemu premoženju primerno le z majhnimi zneski, ker se ima nabirati po vsem katoliškem svetu in gre le za počeščenje sv. Elizabete, ne pa za kako nujno potrebo vernih katoličanov tistega mesta, kjer ima cerkev stati.

Rimsko - frančiškanski koledar za leto 1912.

Mesec maj ali veliki traven

1. sredo: sv. Filip in Jakob, ap.
2. četrtek: sv. Atanazij, šk. cerk. uč.
3. petek: najdenje sv. Križa.
4. sobota: sv. Monika, vd.; bl. Krištof Milanski, sp. 1. r.

5. nedelja, 4. po velikonočni: osmina slovesnosti sv. Jožefa; sv. Pij, V. papež.
6. ponedeljek: sv. Janez pred latin-skimi vratmi.
7. torek: sv. Stanislav, šk. m.; bl. Agnelj Pizanki, sp. 1. r.
8. sredo: prikazanje sv. Mihaelja arhangelja.
9. četrtek: sv. Gregor Nazijanški, šk. in cerk. uč.
10. petek: osmina najdenja sv. Križa; sv. Gordijan in Epimah, m.
11. sobota: sv. Jurij, m.; bl. Benedikt Urbinski, sp. kapuc. **P. O.**

12. nedelja, 5. poveliki noči: posvečenje bazilike sv. Frančiška v Asizu; sv. Nerej in Akilej, m.
13. ponedeljek, prošnji: sv. Peter Regalat, sp. 1. r. **P. O.**
14. torek, prošnji: sv. Frančišek Fabrijanski, sp. 1. r.
15. sredo, prošnja: sv. Janez de la Saile, sp.; bl. Benvenut Recineški, sp. 1. r.
16. četrtek: vnebohod Kristusov, R. P. V. O.; sv. Janez Nepomuk m.

17. petek: sv. Paškalj Bajlon, sp. 1. r. **P. O.**
18. sobota: sv. Feliks Kantalicijski, sp. 1. v. kapuc. **P. O.**

19. nedelja, 6. po vetiki noči: sv. Ivo, sp. 3. r. **P. O.**
20. ponedeljek: sv. Bernardin Sijenski, sp. 1. r. **P. O.**
21. torek: sv. Venancij, m.
22. sredo: bl. Janez Forest, m. 1. r.; bl. Humilijana, vd. 3. r.
23. četrtek: sv. Peter Celestin, papež.; bl. Krišpin Viterbski, sp. 1. r. kapuc. **P. O.**
24. petek: Marija pomoč kristijanov.
25. sobota binkoštna, post, prenesenje trupla sv. Frančiška; sv. Urban p. m.

26. nedelja binkoštna R. P.; V. O.; **P. O.**; sv. Filip Neri, sp.; sv. Elevterij, p. m.
27. ponedeljek binkoštni: sv. Beda, sp. c. uč.; sv. Janez, p. m.
28. torek binkoštni: sv. Gregor VII. p.
29. sredo kvaterna: bl. Janez Pradski, m. 1. r.; bl. Herkulan, sp. 1. r.
30. četrtek: sv. Ferdinand kralj, sp. 3. r. **P. O.**
31. petek kvaterni: bl. Gerard iz Virlamanje, sp. 3. r.

Opomba: **P. O.** pomeni popolnoma odpustek za vse verne v cerkvah treh redov sv. Frančiška.

P. O. pomeni popolnoma odpustek samo za ude 1., 2. in 3. red sv. Frančiška. **R. P.** pomeni rimsko postajo s popolnoma odpustkom.

V. O. pomeni vesoljno odvezo s popolnoma odpustkom za 1., 2. in 3. red sv. Frančiška.

bila le „dobesedna“ prestava neumne nemške fraze „wir drücken ab“, torej pravi pristen germanizem. — Blizu tam se je bralo tudi: „Spreminjamo laž v resnico“. Po nemško bi bilo to menda: „Wir kehren die Lüge in Wahrheit um“, kar je tudi neumno, le morda manj smešno kaker slovensko, kjer bi bravec lahko vgovarjal: „Ne spreminjajte je, ker je ne boste nigdar spremenili; laž je laž, se ne da spremeniti v resnico, kaker nič ne v kaj; le nadomestiti z resnico bi jo bilo mogoče“.

Brali smo tudi, da ta in ta list „prinaša v svojem zadnjem številu članek o naših zdravstvenih razmerah“. To bi bilo prav rečeno o spisu, ki bi se nadaljeval skozi več številjek in ne bi bil še končan; sicer bi se reklo po pravici le „je prinesel“. Ali Nemci pišejo seveda „bringt“, zato naši „prinaša“.

Pa še v raznih drugih primerih se pišejo zdaj nedoveršni sedanjiki, kjer niso opravičeni; vzrok, ker se hoče jako slovensko pisati, pa misli se le nemško, n. pr.: „Zmrznjen in mrtev je bil najden Matija Kuzma iz vasi Knežina v Beli Krajini, kjer zapušča na svojem posestvu ženo in več otrok“. — Zapušča? Nel! Ko je bil najden mertev, je bil že zapustil. Ali Nemci pišejo seveda „er hinterlässt“ — V neki nedavno izešli igri sem bral: „Imate prav, gospa grofica, jaz prihajam naravnost iz hleva“. Pa oseba, ki to pravi, govori že delj časa z grofico, ne „prihaja“ torej več. Kranjska kmetica bi v resnici rekla: „Prav pravijo, gospa, saj sem res prišla iz hleva“. Za „ich komme“ ni torej „prihajam“ nič menj germanizem, kaker bi bilo „pridem“.

Sad modernega perfektivofobstva so nadalje tudi glagoli izvajati, poročati, predlagati, ki so znani v knjižni slovenščini v pomenu ausführen (aufführen), berichten, beantragen le ko nedoveršniki; jaz vsaj doveršnih oblik izvesti, poročiti, predložiti v teh pomenih, koliker se spominjam, nisem našel nikjer, in vendar bi jih bilo pričakovati semtertja. Tako bi bilo n. pr. „predlagal“ v stavku „Ruski zunanji minister je predlagal skupno akcijo velesil“ prav le ko „imperfectum de conatu“, ke bi velesile ne bile sprejele predloga; ali „akciji so se pridružile vse velesile“, torej bi se bilo imelo pisati „je predložil“. Podobno bi veljalo v stavku „Angleški poslanik v Carigradu je svoji vladi poročal, da so Turki v Dardanelah kontaktne mine položili“, poročal le o poročanju brez uspeha; sicer bi bilo treba doveršnika „poročil“. — Ko beremo „dr. M. je izvajal, da je nemški eksport poskočil od l. 1910 do 1911 za pol milijarde“, nam tudi ni za dolgo trajnost izvajanja, temuč le za rezultat, torej: „je izvel“ ali razumljiviše „izkazal“ ali „dokazal“.

V zadnjem času se prav pogostoma bere tudi „previrati“ namestu „prevariti“. V hervaščini je sicer kaker „pre-

variti“ tako tudi „prevarati“ perfectivum; ravno tako po Pleteršniku tudi v naši slovenščini. Ali Pl. se sklicuje le na Čafa; naše ljudstvo sploh govori „prevariti“ in ko imperfektivum „prevarjati“. Moderno „prevarati“ je za moj čut kroatizem, blizu kaker „nameravati“ nam. „namérjati“.

Hervaščina ima tudi nedoveršni glagol „zasluživati, zaslužujem“; to bodi vestno priznано nasproti končnemu očitanju g. Peruška, ki je tako:

Ako se zdi g. P. St. Škrabcu smešno, da hočemo sedanje, po njegovem mnenju nedovršne glagole poznati, obstati (nemčizna be-stehen), zaslužiti (nemčizna ver-dienen), zahvaliti (be-danken) nadomestiti z novimi resnično nedovršnimi tvorbami, sme se tudi nam smešno zdeti, da se kdo s tako vnemo poteguje za spake, nastale po tujem vteku ter želi tako skrbno te spake gojiti in jih ohraniti.

Na to naj mi bo dovoljeno tako odgovoriti. Perviĉ jaz nisem, koliker vem, nigdar in nikjer mislil ali terdil, da je „zahvaliti“ nedovršen glagol. Glede ostalih treh tudi nisem nikjer in nikoli rekel, da so edino in prvotno nedoveršni. Vem dobro, da so prvotno doveršni; vem pa tudi, da morajo ti in še razni drugi doveršni glagoli ščasoma dobiti nedoveršni pomen; in vem, kako in zakaj. Ne po nemškem „vteku“! Najberž najstariši tak glagol je menda „zdeti se“ (stsl. sъdѣti, sъdeždъ), kar je pomenilo prvotno blizu to, kar „storiti se“ (prim. h. činiti se): „zdelo se mi je“ = „storilo se mi je“. In kar se je storilo, je trajalo dalje, kar se mi je enkrat zdelo to se mi zdaj zdi, (es scheint mir); sedanjik je dobil trajni pomen, ki je prešel po tem tudi na participij zdelo; prvotni doveršni pomen se je zgubil. Kedo more tu dokazati kak nemški vpliv?

Podobno se je godilo z glagoli zaslužiti, poznati, obstati in več drugimi, ki so bili prvotno doveršni in pomenili nastop nečesa, kar, ko je nastopilo, traja. Ti glagoli so zato v sedanjiku prešli, deloma vsaj, v nedoveršne in ta pomen je lahko tudi v drugih primerih izpodrinil prvotnega. Podobno so v latinščini perfekti novi, odi, memin i dobili sedanjaški pomen. Če pravim: „on zasluži 10 kron na dan“, ali „on zasluži dosti“, čutim v tem glagolu doveršnost; če pravim „on zasluži hvalo, ne graje“, čutim v njem nedoveršnost: „on je vreden hvale“. Poslednje bi bil tudi po Pleteršniku germanizem. Jaz ne vem zakaj; po moji pameti bi bilo prav nasproti „zaslužuje“ v tem pomenu germanizem, ker, kedor še le zasluĉuje, ta še ni vreden. — Da je „poznati“ dandanašnji po naših krajih edino nedoveršno, bi bil g. profesor lahko videl v Pleteršniku. Ali je postalo to po nemškem vplivu? Po moji misli ne, že zato ne, ker pomeni: „kennen“, kar se po obliki ne vjema s „poznati.“

(Konec prih.)